

OPINIÓ

VIST I NO VIST

Jordi Sardans
HISTORIADOR

L'IMPACTE DE LA PANDÈMIA EN LA RESTAURACIÓ

En el tema de la Covid, el pensament únic ha provocat decisions equivocades, que han beneficiat als més incapacitats, que són els insolidaris de l'extrema dreta. Hi ha hagut injustificables morts a les residències i la passivitat de les institucions contrasta amb l'agilitat per prohibir l'entrada dels fotoperiodistes als hospitals perquè no en poguessin deixar constància gràfica. El sector econòmic ha patit les conseqüències dels canvis de criteri imposats per decret i l'hostaleria n'ha estat el més afectat en l'àmbit català. Les restriccions de l'activitat econòmica han provocat la desaparició de restaurants, d'altres ho han passat malament i s'han salvat in extremis pels ERT. Posem tres exemples: El Secret va tenir una vida efímera en un local interior de les Galeries Manresa Centre del passeig Pere III, dirigit per una parella d'emprenedors, Andrea Mora i Edgar Suárez, amb la finalitat de ser un dels millors restaurants de la ciutat. Al local nou i trencador calia sumar-hi una cuina professional avançada, bàsicament de caire mediterrani, en un marc que permetia pri-

vatitzar un menjador per a ús exclusiu, fer celebracions íntimes o sopars familiars. Quan creixia, la crisi se'l va engolir i ara hi ha una pizzeria. El restaurant Gretta Gogó, del carrer Barcelona, destaca per una treballada decoració i una cuina mediterrània de qualitat, també va passar per situacions complicades. A l'inici de la covid va posar en pràctica les mesures restrictives del Procicat al peu de la lletra, però no va servir de res, ja que a mitjan octubre van haver de tancar com tots. Cinc setmanes després van reobrir, però a mitjan desembre ja no van poder servir sopars. Al cap d'uns mesos el servei no era viable i al gener van retornar a l'ERTO. Van fer millores al restaurant, i des de fa poc han reobert. El Mesón, del carrer Vilanova, de Ramon Bonet Puig, va obrir durant la Setmana Santa del 1980, després de realitzar obres en l'edifici, que era un antic magatzem de Jaume Masachs Mas. Va ser decorat amb quadres del pintor Agustí Penadés. El 1989 després de la remodelació del local, Bonet va decidir fer-hi exposicions a iniciativa de Lluís Solernou, crític d'art, i de la seva germana, la pinto-

ra M. Rosa Bonet. A la dècada dels 90 hi van passar pintors com Francesc Domingo, Lluís Puiggros o Cristina Penadés i escultors com Xart, de l'Alt Urgell. El restaurant va ser lloc de reunió de polítics com Àngel Colom, Carrod Rovira, Raimon Obiols, Anna Balletbó, Jordi Marsal, Josep Huguet, Josep Sorinas, Artur Mas, el Guti i Gerardo Iglesias, així com els alcaldes de Manresa. També havia permès als responsables del Partit Popular del Bages, encapçalats per Jaume Mira fer-hi reunions. Eren habituals, les tertúlies a la tarda del grup dels 13, que encapçalava el pintor Josep Vila Closes. L'any 2015, el restaurant va patir una baixada considerable quan es va separar de la parella, M. Ascensión Calvo, que es va fer càrrec del negoci. El va recuperar el 2019 quan ella es va jubilar. Però la crisi el va acabar d'ensorrar i ja no es va recuperar. Inviabile econòmicament, Bonet el 10 de març de 2021 va renunciar-hi, per seguir la professió a La roda del Cardener. La propietària del Mesón, Roser Masachs Cervera en manté el nom, però de moment no té intenció de reobrir-lo. En tot cas, ja no serà el mateix.

MASIES I URBANISME

TRIBUNA

Enric Masana Botella
SECRETARI DE LA DEMARCACIÓ DE
LES COMARQUES CENTRALS DEL
COL·LEGI D'ARQUITECTES
DE CATALUNYA

Fins al segle XIX la població del nostre país era majoritàriament rural i dispersa, vivint de l'agricultura i la ramaderia, amb les ciutats com a punt de trobada d'artesans, serveis i comerços. Amb la «revolució industrial» es produeix el degoteig constant de fluxos migratoris cap a les ciutats, amb canvis socials, productius i econòmics que conformen la realitat actual. El medi rural estava totalment supeditat a l'explotació humana. Fotos d'un Montseny pelat per generar llenya, o una comarca com la del Bages amb 26.000 Ha de vinya plantada amb feixes de pedra seca, en front a les 6000 Ha actuals, donen fe de la petja antròpica sobre el paisatge rural. Avui dia costa reconèixer aquella explotació del medi, amb un creixent abandonament de terrenys de cultiu envaïts per la vegetació i cobrint les traces d'activitat agrària. El trasllat de la mà d'obra productiva a les ciutats va ser un factor social i econòmic, on la incertesa de subsistir

en el mon rural es va transformar en la esperança d'una millora en l'entorn urbà. La vida de la classe obrera a les ciutats era dura, i va propiciar una visió idíl·lica i romàntica del passat agrari. Aquesta idealització del món rural vista amb perspectiva urbana perdura a dia d'avui i genera conflictes amb el territori, que es percep a sí mateix reduït a un simple valor paisatgístic. La llei del sòl del 75 va posar ordre a la urbanització i planificació dels territoris, amb especial èmfasi en la protecció del que avui dia anomenem Sòl No Urbanitzable. Aquella etapa necessària d'ordre i mesures restrictives, i les legislacions successives, ens han conduït però a la situació actual, on el SNU es percep, visualitza i planifica des d'una òptica urbana, majoritàriament metropolitana, i totalment desvinculada de les activitats econòmiques, actuals i futures, que s'hi puguin desenvolupar. La masia ha sobreviscut centenars d'anys com a exemple paradigmàtic de resiliència als canvis al llarg dels temps. Si alguna cosa caracteritza a una masia son els additaments, transformacions, ampliacions, reconstruccions i adaptacions constants que ha sofert al llarg de la seva vida. Avui dia moltes finques rurals son inviables econòmicament com a explotacions

agràries, fet que posa en risc el futur de les masies associades. Les masies han deixat de ser edificacions adaptades a explotacions de mà d'obra intensiva, on podien viure molts nuclis familiars, per passar a ser patrimonis amb obsolescència programada sinó canviem les actuals rigideses normatives. Catalunya té un patrimoni cultural i històric de masies existents que cal protegir dotant-les d'una viabilitat econòmica i d'usos que els hi garanteixi el futur. Vincular la permanència de les masies a usos i explotacions agràries, avui dia fora de tota realitat econòmica i social, és un error. La pandèmia ha portat a moltes famílies a buscar en el món rural una major qualitat de vida. Són persones amb treballs qualificats que els hi permet treballar a distància amb eines telemàtiques, i que poden donar nova vida a territoris amb demografia decreixent. Perquè potenciar només la creació de noves residències als pobles?, perquè no buscar les eines per afavorir també la ocupació i donar nova vida a les masies i edificacions existents fora dels nuclis urbans?. Que el territori augmenti la densitat de població dispersa cal veure-ho com un factor positiu, enfortint la cura de l'entorn rural, amb uns beneficis que l'actual marc de restriccions impe-

TRIBUNA

Josep Miquel Bausset
MONJO DE MONTSERRAT

LA INDÚSTRIA BÈL·LICA

Als monestirs, tal com demana Sant Benet, fem els àpats en silenci mentre escoltem una lectura, com diu la Regla: «A taula no ha de faltar mai als germans la lectura» (RB 38). Aquests dies a l'hora del dinar, al monestir del Miracle, als monjos i als hostes ens acompanya la lectura del llibre d'Arcadi Oliveres, *Paraules d'Arcadi*. En el capítol dedicat al Pacifisme, Arcadi Oliveres, que fa unes reflexions molt interessants sobre la pau i la indústria bèl·lica, diu: «apostar pel pacifisme és apostar per una manera de viure no-violenta», ja que «la violència no arregla res». En aquest llibre, Arcadi Oliveres recorda la Marató de TV3, que cada any recull de 10 a 15 milions d'euros, un miracle de la solidaritat. Però alhora ens recorda que «mentre Catalunya es mobilitza de cara a la investigació científica, aquell mateix dia (però tots els dies de l'any també), l'exèrcit espanyol gasta 56 milions d'euros...per no fer res d'útil a la població». Cal recordar que l'estat ha llançat al mar (mai millor dit) 1.800 milions d'euros en el submarí Isaac Peral de l'Armada Espanyola, en un temps de pandèmia, on la despesa sanitària a l'estat espanyol és tres vegades inferior a la militar. Concretament, la despesa militar ha augmentat més d'un 9% i per això durant el 2020 el govern d'Espanya ha gastat 19.762 milions d'euros, que són més de 54 milions d'euros diaris. Aquest submarí, 100% *made in Spain* no és l'única gran despesa que ha fet el govern pel que fa defensa, ja que l'estat té previst construir-ne tres més, amb una inversió total de 4.000 milions d'euros, si no hi ha sobre costos. La despesa militar estaria millor empleada si es destinés al projecte «Invulnerables» de sor Lucía Caram, a l'hospital de campanya de l'església de Santa Anna de Barcelona, que acull i dona menjar els sensesostre o a Open Arms, que es dedica a rescatar (i a salvar) persones que queden a la deriva a la Mediterrània. Perquè, cal no oblidar-ho: si no salvem, matem, com ha dit el cardenal de Bolonya, Matteo Zuppi. El maig del 2015, en una conversa amb uns joves, el papa Francesc deia que el comerç d'armes és una «indústria de la mort» i per això algunes persones fan diners en produir i vendre armes «la raó per la qual tanta gent no vol la pau», ja que «fan més diners amb la guerra». Cal que els cristians alcem la veu per denunciar la indústria de la mort i la despesa en armament. El teòleg Johan-Baptist Mezt, que era crític amb un cristianisme aburguesat, deia que el cristianisme havia de ser «decididament un agent de canvi davant la injustícia que impera en el món». I és que sovint, com diu l'arquebisbe Santiago Agrelo, «ens hem inventat un cristianisme sense compromís social». Cal lluitar per la pau tot seguint l'exemple d'Arcadi Oliveres, perquè com ens diu en el llibre que llegim a l'hora del dinar, «no és una utopia aspirar a una societat sense guerres».